

Bài 27

THỰC HÀNH : QUAN SÁT THƯỜNG BIẾN

I – MỤC TIÊU : Như đã trình bày trong SGK.

II – THÔNG TIN BỔ SUNG

(Như đã trình bày trong bài 25).

III – THIẾT BỊ DẠY HỌC : Chuẩn bị theo yêu cầu trong SGK.

IV – GỢI Ý TIẾN TRÌNH BÀI HỌC

Bài thực hành này gồm 3 nội dung.

1. Nhận biết một số thường biến phát sinh dưới ảnh hưởng của ngoại cảnh

Có thể dùng một tờ giấy khổ rộng, trên đó dán 1 ảnh phóng to của 2 mầm khoai lang mọc từ một củ đã được tách ra cho mọc ở 2 điều kiện khác nhau : một mầm mọc trong bóng tối, còn mầm kia mọc ngoài ánh sáng và 1 ảnh phóng to của hai chậu gieo hạt lúa của cùng một giống, một chậu đặt trong bóng tối, chậu kia để ngoài ánh sáng. Đối chiếu ảnh chụp và mẫu vật.

Từ các đối tượng quan sát nói trên, giáo viên có thể đặt câu hỏi :

– Sự khác nhau về màu sắc của 2 mầm khoai, hai chậu mạ do ảnh hưởng của yếu tố nào trong môi trường ?

Hướng dẫn học sinh quan sát ảnh chụp (hoặc mẫu vật) 3 đoạn thân của cùng một cây rau dừ nước nhưng trong 3 môi trường khác nhau : trên bờ, ven bờ nước và trên mặt nước. Đặt câu hỏi :

Trường hợp trên, sự khác nhau về kiểu hình do tác động của nhân tố chính nào của môi trường ? (do khác nhau về độ ẩm)

Hướng dẫn học sinh quan sát những cây mạ của cùng một giống lúa, cây ở ven bờ và cây trong ruộng. Từ đó đặt câu hỏi :

– Các cây mạ ven bờ và trong ruộng khác nhau như thế nào ? do ảnh hưởng của nhân tố nào ? (điều kiện dinh dưỡng)

2. Nhận biết và phân biệt sự khác nhau giữa thường biến và đột biến

Giáo viên có thể đặt các câu hỏi gợi ý để học sinh thấy được các đặc điểm chỉ có ở thường biến.

– Hướng dẫn học sinh quan sát sự khác nhau giữa các cây mạ mọc ven bờ và trong ruộng, có thể đặt câu hỏi gợi ý :

Những sai khác giữa các cây mạ mọc ở 2 vị trí khác nhau trong ruộng mạ ở vụ thứ nhất thuộc thế hệ (đời) nào ? (biến dị trong đời cá thể)

– Hướng dẫn học sinh quan sát ruộng lúa gieo cấy từ những hạt thóc bắt nguồn từ các cây mạ ven bờ và trong ruộng rồi đặt câu hỏi :

Cây lúa có nguồn gốc từ cây mạ ven bờ và cây lúa có nguồn gốc từ cây mạ trong ruộng có khác nhau không ? Từ đó rút ra nhận xét gì ? (thường biến không di truyền được)

– Hướng dẫn học sinh quan sát đoạn thân cây rau dứa nước mọc trên bờ, ven bờ nước đã được chuyển sang môi trường nước và mọc thêm một đoạn dài. Giáo viên có thể đặt câu hỏi gợi ý :

Tại sao chúng cũng có thân, lá to và một phần rễ biến thành phao như đoạn mọc trên mặt nước ? (cùng kiểu gen, cùng sống trong nước nên kiểu hình giống nhau)

3. Nhận biết ảnh hưởng khác nhau của cùng một điều kiện môi trường đối với tính trạng số lượng và chất lượng

Quan sát 2 luống su hào của cùng một giống nhưng được tưới nước bón phân và phòng trừ sâu bệnh khác nhau.

Giáo viên đặt câu hỏi :

– Kích thước của các củ su hào ở 2 luống khác nhau như thế nào ? Từ đó em có nhận xét về ảnh hưởng của môi trường đối với tính trạng số lượng ?

– Hình dạng củ ở 2 luống có khác nhau không ? Tại sao ?

V – THU HOẠCH

Theo yêu cầu đã nêu trong SGK.